

ложение е еднакво съ това на всички църкви, строени в онова време в околните села. Иконостасът доста хубавъ, двери низки, зография обикновена. Въ юго-източна страна отъ църквата е построенъ високъ и широкъ манастирски метохъ за нуждитъ къмъ църквата, за богомолци, които идвали отъ близки колиби и села, както и за настоятели, духовници-изповѣдници отъ Света гора, па и за учебна килия. Дали казаната църква е най-старото свещено мѣсто на селото, не се знае. Може да се допусне, че отъ разрушенията, които станали въ края на XVII столѣтие въ Кжпиново, раитъ останали безъ църква, а турцитъ неразрешавали да се издигне нова. Кжпиновци били принудени да служатъ по домоветъ и да ходятъ въ манастира „Св. Никола“ за голѣми празници. Този манастиръ се намира въ землището на Кжпиново и за това се нарича Кжпиновски.

На срѣдната могила въ селото има стари гробища, между които стърчи полуизгнила дървена камбанария. Дали тѣзи белези не сж следи отъ старо черковище, чиито основи сж изчезнали? Имайки предъ очи, че тази могила заема срѣда въ селото, може да се предполага, че нѣкога ще да е имало на височината, по славянски обичай, нѣкое старовремско черковище или оброчище съ храмъ. Остатъци отъ стари гробища има и на други мѣста.

Епитропитъ и настоятелитъ отъ старата църква „Св. Богородица“ били първи хора въ селото и съ голѣмъ трудъ могли да добиятъ разрешение да съзидатъ църквата. Такъвъ е билъ *Узунъ Марко*, роденъ въ Златарица, чиито прадѣди се поменуватъ въ худутнамето и други турски имотни документи. Нему помагали тримата му синове: *Костадинъ*, *Стоянъ* и *Петъръ*. Майстори били двама — *Драндаревцитъ* — *Стойко* и *Недѣлко*. Тѣзи люде се помнятъ като много едри и яки. Всѣки вдигалъ тежки и дебели смокове (греди за изба) и ги носѣлъ като леки пѣне. Когато дѣлали гредитъ, трескитъ отлетявали презъ дюлюмъ въ съседнитъ дворове. А за *Узунъ Марка* разправятъ, че цървулитъ му приличали на голѣми гавани отъ кожа за два цървула.

1. Свещеници при църквата „Св. Богородица“ се помнятъ нѣколко, отъ които най-старъ билъ попъ *Стоянъ*. Неговата паметъ се пази отъ една надгробна плоча въ двора съ надписъ: „Стоянъ иерей, починалъ въ 1842 год.“ Отъ рода на попъ *Стояна* излизатъ днешнитъ *Папазовци* въ селото.

2. Подиръ попъ *Стоянъ* дошелъ попъ *Костадинъ Узунъ Марковъ*. Той се училъ въ Златарица и въ Кжпиновския манастиръ при архимандритъ *Нефталима*. Въ службата си свещеникъ *Костадинъ* билъ строгъ и редовенъ. Той не позволявалъ хоро и свирни въ църковния дворъ, държалъ на поститъ извънредно много. За непослушностъ наopakъ християни,